

ČESKÁ REPUBLIKA

USNESENÍ

Ústavního soudu

Ústavní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Jana Wintra, soudce Jaromíra Jirsy a soudkyně zpravodajky Kateřiny Ronovské o ústavní stížnosti stěžovatelky obchodní společnosti **Gardenline s.r.o.**, sídlem Na Vinici 948/13, Litoměřice, zastoupené Mgr. Martinem Horákem, advokátem, sídlem Jandova 208/8, Praha 9, proti rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 8 As 41/2022-49 ze dne 31. 8. 2023 a rozsudku Krajského soudu v Brně č. j. 62 Af 9/2020-108 ze dne 10. 2. 2022, za účasti **Nejvyššího správního soudu a Krajského soudu v Brně**, jako účastníků řízení, a **Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže**, sídlem třída Kpt. Jaroše 1926/7, Brno, jako vedlejšího účastníka řízení, takto:

Ústavní stížnost se odmítá.

Odůvodnění:

I.

Vymezení věci a obsah napadených rozhodnutí

1. Stěžovatelka se zúčastnila otevřeného zadávacího řízení nadlimitní veřejné zakázky „Bečva, km 44,135–45,855 – revitalizace toku Skalička; Bečva, km 42,480–44,135 – revitalizace toku Černotín“. Podle názoru stěžovatelky měl být vybraný dodavatel ze zadávacího řízení vyloučen, neboť do nabídky ve vztahu k revitalizaci toku Skalička zahrnul i návrh na odkup 200 m³ přebytečné ornice, přičemž odkup ornice je podle stěžovatelky protiprávní.

2. Stěžovatelka nejprve podala námítky k navrhovateli, který je odmítl. Na Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (dále jen „ÚOHS“, v tomto řízení v pozici vedlejšího účastníka) se obrátila s návrhem na zahájení řízení o přezkoumání úkonů zadavatele. ÚOHS návrh zamítl, jelikož nezjistil důvody pro uložení nápravného opatření. Předseda ÚOHS následně zamítl rozklad stěžovatelky a potvrdil prvostupňové rozhodnutí.

3. Stěžovatelka napadla druhostupňové rozhodnutí u Krajského soudu v Brně (dále jen „krajský soud“), který její žalobu zamítl. Stěžejní pro posouzení žaloby byl význam pojmu „ornice“ ve smyslu použitém v zadávací dokumentaci k revitalizaci toku Skalička. Podle krajského soudu používala zadávací dokumentace výraz ornice jako zastřešující pojem, zahrnující rovněž svrchní vrstvu lesní půdy (hrabanku). Dospěl k závěru, že pojem ornice není právním řádem jednoznačně definován a nelze jej automaticky spojovat s pojmem orná půda, který používá § 1 odst. 2 zákona č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu. Využití pojmu ornice v zadávací dokumentaci tak, že zahrnuje i svrchní část jiné než orné půdy, proto nic nezakazuje. Z toho podle krajského soudu plyne, že vybraný dodavatel i zadavatel jednali v souladu se zákonem a že ÚOHS nepochybil, když takové vymezení v zadávací dokumentaci akceptoval. Obchodování s kontaminovanou lesní půdou (hrabankou), o níž mělo ve skutečnosti jít, není podle krajského soudu zakázáno, a vybraný dodavatel tedy nenabízel „nepřípustný obchod s ornici“, jak se stěžovatelka domnívala.

4. Nejvyšší správní soud stěžovatelčinu kasační stížnost zamítl. Potvrdil závěr krajského soudu k výkladu pojmu ornice ve smyslu používaném v zadávací dokumentaci ke stavbě – revitalizaci toku Skalička, a naopak odmítl stěžovatelčin názor, že zadavatel pojmy ornice a lesní půda (hrabanka) striktně rozlišoval. Postoj stěžovatelky, která brojí proti obsahu nabídky vybraného dodavatele, ale nikoli proti zadávací dokumentaci, označil za nekonzistentní. Dodal, že i kdyby nabídka odkoupení hrabanky jakožto odpadu odporovala zadávací dokumentaci, nemohla by vést k nedodržování předpisů v rámci ochrany životního prostředí, a tím odůvodňovat vyloučení vybraného dodavatele ze zadávacího řízení podle § 48 odst. 5 písm. a) zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek. Část kasačních námitek označil Nejvyšší správní soud za nepřipustné, protože představovaly pouhé zopakování žalobní argumentace, aniž reagovaly na rozsudek krajského soudu.

II.

Argumentace stěžovatelky

5. Stěžovatelka považuje závěr, že pojem ornice zadávací dokumentace používá v různém smyslu (užším a širším), za extrémně nesouladný s obsahem zadávací dokumentace. Znovu vysvětluje, že pojmy ornice a hrabanka zadávací dokumentace důsledně odlišuje, a opačný závěr Nejvyššího správního soudu označuje za výsledek „vytrhávání“ částí zadávací dokumentace z kontextu a interpretační libovůli. Zdůrazňuje, že správní soudy měly zajistit jednotný výklad právního pojmu ornice napříč právním řádem. Pojem ornice nelze podle stěžovatelky vykládat tak široce, aby to mohlo vést k obcházení či porušování předpisů v oblasti ochrany životního prostředí.

6. Správním soudům dále stěžovatelka vytýká, že přehlédly, že rozhodnutí zadavatele o námitkách bylo nepřezkoumatelné, neboť nebylo odůvodněno dostatečně konkrétně a přezkoumatelně. Rozhodnutí o námitkách vůbec neuvádí, že by se pod pojmem ornice rozuměla též lesní půda (hrabanka), což je však stěžejní argument, který rozhodl o neúspěchu stěžovatelky. Zadavatel jej přednesl pozdě, když jej uplatnil až v řízení před ÚOHS. Pochybení zadavatele měl ÚOHS shledat už kvůli tomu, že zadavatel v rozhodnutí o námitkách uvedl, že prodej ornice není v rozporu se zákonem. Ovšem i když správní soudy její argumentaci nepřisvědčily a za ornici dál považovaly i kontaminovanou lesní půdu, odůvodnění ÚOHS nemělo obstát. Zadávací podmínky totiž zakazovaly i odkup odpadu, a proto existoval i tak důvod vyloučit vybraného dodavatele.

7. Stěžovatelka namítá, že tímto postupem jí byla odepřena účinná soudní ochrana, což považuje za rozporné s čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“). Taktéž byla zmařena její možnost zakázku realizovat namísto vybraného dodavatele a dosáhnout zisku. Majetkovou újmu utrpěla též v souvislosti s tím, že propadla kauce, již složila u ÚOHS při podání návrhu na přezkum postupu zadavatele. V tom spatřuje porušení práva na ochranu vlastnictví (čl. 11 odst. 1 Listiny). Stěžovatelka konečně poukazuje na nedostatečné odůvodnění rozsudku Nejvyššího správního soudu a to, že její argumentaci v kasační stížnosti „zcela oslyšel“.

III.

Předpoklady řízení před Ústavním soudem

8. Ústavní soud nejprve posoudil splnění procesních předpokladů řízení. Ústavní stížnost byla podána včas stěžovatelkou, která byla účastnicí řízení, v němž byla vydána napadená rozhodnutí. Stěžovatelka je právně zastoupena v souladu s § 29 až 31 zákona o Ústavním soudu. Vyčerpala všechny zákonné procesní prostředky k ochraně svých práv. Ústavní stížnost je tedy přípustná (§ 75 odst. 1 zákona o Ústavním soudu *a contrario*). Ústavní soud je k řízení o ní příslušný.

IV.

Posouzení opodstatněnosti ústavní stížnosti

9. Ústavní soud předesílá, že není dalším instančně nadřazeným stupněm soustavy obecných soudů (srov. 91 odst. 1 Ústavy). Jeho úkolem je podle čl. 83 Ústavy ochrana ústavnosti, z čehož plynou omezení v jeho přezkumné činnosti. Do rozhodnutí obecných soudů zasahuje jen tehdy, došlo-li k porušení ústavou chráněných práv stěžovatele [srov. např. nález sp. zn. II. ÚS 45/94 ze dne 25. 1. 1995; všechna odkazovaná rozhodnutí Ústavního soudu jsou dostupná na <https://nalus.usoud.cz>]. Řízení před Ústavním soudem tedy neslouží k pokračování v polemice s rozhodnutími obecných soudů v rovině podústavního práva, jestliže nemá přesah do roviny ústavou chráněných práv (obdobně viz usnesení sp. zn. IV. ÚS 2591/23 ze dne 28. 2. 2024, vydané v řízení o jiných ústavních stížnostech téže stěžovatelky).

10. Právě pokračující polemika se skutkovými a právními závěry správních soudů je však obsahem ústavní stížnosti. Stěžovatelka sice rámuje své námitky jako porušení svých ústavních práv, konkrétně práva na soudní ochranu (čl. 36 odst. 1 Listiny) a práva na ochranu vlastnictví (čl. 11 odst. 1 Listiny). Podstatou její argumentace nicméně je zčásti zopakování námitek, které již vznesla před Nejvyšším správním soudem, zčásti polemika se závěry, k nimž Nejvyšší správní soud dospěl. Postrádá však ústavněprávní rozměr věci. Stěžovatelka nesprávně předpokládá, že Ústavní soud na základě její ústavní stížnosti podrobí napadená rozhodnutí dalšímu „instančnímu“ přezkumu. Právo na soudní ochranu, respektive právo na spravedlivý (řádný) proces, však nelze vykládat tak, že by garantovalo úspěch v řízení či právo na rozhodnutí odpovídající představám stěžovatelky. Uvedené základní právo zajišťuje jen právo na spravedlivé (řádné) soudní řízení, v němž se uplatní všechny zásady soudního rozhodování podle zákona a v souladu s ústavními principy (viz např. usnesení sp. zn. II. ÚS 3341/16 ze dne 20. 3. 2018). Okolnost, že stěžovatelka se závěry soudů nesouhlasí, tedy nemůže sama o sobě důvodnost ústavní stížnosti založit.

11. Ústavní soud se proto zaměřil především na to, zda ob stojí odůvodnění napadených rozhodnutí z hlediska práva na soudní ochranu (viz např. nález sp. zn. III. ÚS 84/94 ze dne

20. 6. 1995 nebo usnesení sp. zn. I. ÚS 2808/22 ze dne 6. 12. 2022 s četnými odkazy na další relevantní judikaturu Ústavního soudu).

12. Oba správní soudy přistoupily k výkladu pojmu „ornice“ v jeho významu plynoucím ze zadávací dokumentace, nikoli jako obecného právního pojmu, který by měl být vykládán jednotně napříč právním řádem, velmi podrobně. Ústavní soud se seznámil s obsahem žaloby i kasační stížnosti, které stěžovatelka k ústavní stížnosti přiložila. Na jejich základě dospěl k závěru, že krajský soud podrobně reagoval na jednotlivé argumenty, jimiž stěžovatelka odůvodňovala svůj závěr, že ornici mohla být myšlena toliko svrchní vrstva orné půdy. Odkazovala především na stanovisko Ministerstva životního prostředí, souhlas k odnětí půdy ze zemědělského půdního fondu, souhlas s odnětím pozemků určených k plnění funkcí lesa, položkový rozpočet a další části zadávací dokumentace, zejména vzorovou smlouvu o prodeji vytěženého materiálu, a také na obecné metody právního výkladu. Na její hlavní námitky krajský soud přiléhavě reagoval. Také rozsudek Nejvyššího správního soudu zcela logicky navazuje na obsah kasační stížnosti. Ústavnímu soudu není zřejmé, v čem by měl spočívat namítaný „přepjatý právní formalismus“ Nejvyššího správního soudu. Ten sice částečně korigoval odůvodnění krajského soudu, když považoval za přiléhavější odkázat na jinou část zadávací dokumentace. Z odůvodnění napadených rozsudků vyplývá, že správní soudy posuzovaly obsah a dovozovaly smysl zadávací dokumentace ve vzájemných souvislostech a nevyvozovaly své závěry jen z izolovaných pasáží. Ani argumentace v ústavní stížnosti, týkající se mj. technické zprávy ke stavebnímu objektu „SO 01“, tak předchází závěry nezpochybňuje tak, aby Ústavní soud dospěl k závěru o existenci kvalifikovaných, tj. ústavně relevantních vad napadených rozsudků. Extrémní rozpor mezi skutkovými a právními závěry Ústavní soud v napadených rozsudcích nespatřuje.

13. Už oba správní soudy se též podrobně vyjádřily k dalším námitkám stěžovatelky k výkladu pojmu ornice zopakovaným v ústavní stížnosti, např. k zásadám právní interpretace, dílčích správních rozhodnutí i stanoviska Ministerstva životního prostředí. Ústavní soud na odůvodnění napadených rozhodnutí odkazuje a nepovažuje za nutné ho opakovat. Uzavírá, že napadené rozsudky považuje v této části za řádně odůvodněné, vnitřně konzistentní a prosté libovůle.

14. Stěžovatelka dále opakovaně namítá, že i kdyby tedy „ornice“, již se týkala nabídka vybraného dodavatele na odkup, představovala kontaminovanou lesní půdu (hrabanku), byla by nabídka stále v rozporu se zadávací dokumentací zakazující odkup odpadu. Už krajský soud v bodě 30 svého rozsudku vysvětlil, že obchodování s kontaminovanou hrabankou není zakázáno žádným obecně závazným právním předpisem (tento závěr stěžovatelka nezpochybnila, a to ani v řízení před Ústavním soudem). K tomu Nejvyšší správní soud v bodech 29–31 svého rozsudku doplnil, že v takovém případě odkup hrabanky nevede k nedodržování povinností vyplývajících z předpisů práva životního prostředí, které by mohlo být důvodem pro vyloučení vybraného dodavatele ze zadávacího řízení podle § 48 odst. 5 písm. a) zákona o zadávání veřejných zakázek, jehož se stěžovatelka domáhala. Na tyto závěry Ústavní soud plně odkazuje.

15. Správní soudy se také vyjádřily k námitce, že zadavatel v rozhodnutí o námitkách neuvedl, že ornici nerozuměl svrchní část orné půdy, ale lesní hrabanku, a že odůvodnění jeho rozhodnutí o námitkách proto neobstojí a že tento argument ve správním řízení před ÚOHS vznesl opožděně (viz napadený rozsudek krajského soudu v bodě 31 a Nejvyššího správního soudu v bodě 35). Stěžovatelka jejich závěry v ústavní stížnosti zcela opomíjí a nijak na ně nereaguje. Za takové situace nevidí Ústavní soud prostor se její námitkou podrobněji zabývat nad rámec toho, že odkazuje na závěry napadených rozhodnutí.

16. Vzhledem k výše uvedeným důvodům Ústavní soud mimo ústní jednání a bez přítomnosti účastníků řízení odmítl ústavní stížnost podle § 43 odst. 2 písm. a) zákona o Ústavním soudu jako návrh zjevně neopodstatněný.

Poučení: Proti usnesení Ústavního soudu není odvolání přípustné.

V Brně dne 28. srpna 2024

Za správnost vyhotovení:
Markéta Putnová

Jan Wintr v. r.
předseda senátu